

28 apr 2026 -10:35

Aanpak van overlast: sterke stijging van gemeentelijke administratieve sancties in de afgelopen vijf jaar

Bijna 98% van de Belgische gemeenten leggen vandaag gemeentelijke administratieve sancties (GAS-boetes) op. Zo werden tussen 2020 en 2025 meer dan 5,18 miljoen boetes opgelegd voor inbreuken stilstaan en parkeren en overtredingen van de verkeersborden. Het nieuwe vijfjaarlijkse rapport van de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken over de toepassing van de GAS-wet biedt een geactualiseerde stand van zaken over het gebruik van dit belangrijke instrument voor de lokale leefkwaliteit.

De gemeentelijke administratieve sancties (GAS-boetes) zijn sancties waarmee gemeenten bepaalde vormen van overlast en lokale inbreuken kunnen sanctioneren zonder tussenkomst van een strafrechtbank. Ze hebben betrekking op onder meer overtredingen inzake stilstaan en parkeren, netheidsproblemen, geluidsoverlast, sluikestorten en kleine beschadigingen.

Concreet stellen GAS-boetes de gemeenten in staat om:

- snel te reageren op feiten die de openbare orde of de leefkwaliteit verstoren;
- een administratieve geldboete (maximaal 500 euro voor een meerderjarige) op te leggen of een alternatieve maatregel (zoals bemiddeling) voor te stellen;
- bepaalde inbreuken te sanctioneren die vroeger onder het strafrecht vielen maar weinig of niet vervolgd werden.

De GAS-wet vormt een centraal en belangrijk instrument in het lokale beleid tegen overlast: 97,8% van de Belgische gemeenten past deze wet vandaag toe.

In de periode 2020–2025 vormen de inbreuken inzake stilstaan en parkeren en de overtreding van de verkeersborden C3 (verboden toegang) en F103 (voetgangerszone) de grootste categorie van inbreuken waarvoor GAS-boetes werden opgelegd. Het rapport toont een duidelijke toename van sancties voor deze verkeersovertredingen.

Afval, geluidsoverlast, netheid: de “klassieke” vormen van overlast blijven bestaan

De cijfers bevestigen dat bepaalde vormen van overlast hardnekkig blijven terugkomen in de publieke ruimte. De meest gesanctioneerde feiten inzake overlast hebben betrekking op:

- afval en sluikstorten,
- geluidsoverlast,
- openbare netheid.

Boetes voor minderjarigen: een weinig gebruikte wettelijke mogelijkheid

Hoewel veel gemeentelijke reglementen voorzien dat ook minderjarigen een administratieve sanctie kunnen opgelegd krijgen, wordt deze mogelijkheid in de praktijk zelden toegepast. Sancties voor minderjarigen vertegenwoordigen slechts 0,9% van het totale aantal administratieve boetes, voor alle categorieën samen.

Recorddeelname van de gemeenten

Het GAS-verslag is opgesteld in overeenstemming met artikel 52 van de GAS-wet. Dat bepaalt dat de FOD Binnenlandse Zaken om de vijf jaar een evaluatierapport moet opstellen over de praktische toepassing van de regelgeving. Het rapport is gebaseerd op een nationale enquête bij de Belgische gemeenten:

- 450 van de 565 gemeenten hebben geantwoord, goed voor een participatiegraad van 79,6%;
- dit is een duidelijke stijging ten opzichte van eerdere edities (60,8% in 2020 en 56,5% in 2015);
- alle 19 Brusselse gemeenten hebben deelgenomen. Ook in Vlaanderen (78,2%) en Wallonië (79,7%) lag de respons hoog.

II

De gemeentelijke administratieve sancties zijn een essentieel instrument in de strijd tegen overlast. Ze stellen de gemeenten in staat om snel en proportioneel te reageren op gedrag dat het dagelijks leven en de leefkwaliteit van de burgers verstoort. Uit de resultaten van het rapport blijkt dat hun rol steeds belangrijker wordt. We blijven de lokale overheden actief ondersteunen in dit streven, zodat we veiligere en nettere publieke ruimtes kunnen garanderen.

II

Bernard Quintin
Minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken

Naast statistische gegevens bevat het rapport ook ervaringen van professionals op het terrein die rechtstreeks betrokken zijn bij de toepassing van de GAS-wet, wat een beter inzicht geeft over hoe deze wet in de praktijk wordt toegepast.

Link naar het volledige rapport : www.besafe.be

FOD Binnenlandse zaken - Algemene Directie Veiligheid en Preventie
Handelsstraat 96
1040 Brussel
België
+32 2 488 33 24
<https://www.besafe.be>

Komlan Toulassi-Mensah
Communicatieverantwoordelijke (FR)
+32 473 85 07 34
komlan.toulassimensah@ibz.be